Představení metodiky

Úkolem pracovních listů, které jsou součástí této metodiky, k filmu *Poslední závod* je přiblížit žákům česko-německé soužití a postavu Emericha Ratha, který je v příběhu Bohumila Hanče a Václava Vrbaty často přehlížen.

První část metodiky je věnována reflexi subjektivního zážitku ze sledování filmu a má dvě varianty (záleží pouze na učiteli, kterou ve své výuce využije). *Varianta A* je jednodušší, neboť po žákovi vyžaduje pouze subjektivní zamyšlení nad jeho vlastními kritérii, podle kterých film hodnotí. Naproti tomu *Varianta B* je komplexnější a chce po žákovi, aby své rozhodnutí k hodnocení filmu odůvodnil podle předepsaných kritérií (např. herecké výkony), což předpokládá hlubší zamyšlení. V obou případech je však žák veden k tomu, aby své tvrzení podložil relevantními argumenty.
Součástí reflektivní části pracovních listů je také prostor pro žákovy otázky, které může mít bezprostředně po zhlédnutí snímku.

Následující část metodiky je zcela postavena na samostatné práci žáků, kteří si prostřednictvím internetu, učebnice či jiných zdrojů, které jim vyučující poskytne, dohledají informace o osídlení českého prostoru německým obyvatelstvem. Cílem je vést žáky k uvědomění si dlouhodobého soužití českého a německého obyvatelstva v českých zemích.

Třetí část metodiky obsahuje opět dvě varianty. Žáci zde pracují s poznatky získanými při sledování filmu, které se týkají zobrazených česko-německých vztahů a postavy E. Ratha, jehož úloha ve filmu žáky zavede i do konce 50. let 20. století. Obě varianty jsou doprovázeny obrázky z vybraných filmových scén, přičemž *Varianta A* je návodnější. Obsahově se však od sebe varianty neliší.

Poslední část metodiky se nejprve vrací k úvodní části hodiny a poté nabízí návrhy na další dobrovolné úkoly, které mohou žáci vytvořit.
Nejprve je zde prostor pro reflexi otázek, které si žák zapsal po zhlédnutí filmu. Žák se k nim má vrátit a uvědomit si, zda na nějaké z nich nedostal odpověď při zpracování pracovních listů nebo při diskusi ve třídě. Je na zvážení učitele, zda nechá žáky tyto otázky zodpovědět samostatně (např. písemně), nebo umožní jejich sdílení v rámci třídy. Ideálně však má mít žák prostor si na otázky odpovědět. Také jsou zde navrženy další úkoly, které mohou být pro učitele inspirací, jak historickou událost zobrazenou ve filmu zanést společně s žáky do veřejného prostoru.

Jednotlivé úkoly v pracovním listu jsou navrženy tak, aby učitel měl širší možnost si vybrat, které úlohy žákům ve třídě zadá (např. vzhledem k časové dotaci).

Příprava učitele před zahájením výuky:

- Není nutné, aby vyučující viděl film dříve než samotní žáci, nicméně je vhodné připomenout si vývoj česko-německého soužití od středověku po současnost.
- Učitel může ve druhé části (*Zjišťování historického kontextu*) nechat pracovat žáky pouze s učebnicí či vlastními zdroji, nebo jim může připravit různé texty osvětlující vývoj česko-německého soužití.

Didaktické cíle:

- Žák písemně zformuluje vlastní otázky a hledá odpovědi z dostupných zdrojů.
- Žák vlastními slovy hodnotí film, pojmenovává svá kritéria hodnocení a podpoří svůj názor argumenty.
- Žák z dostupných zdrojů vypíše události, které ovlivnily česko-německé soužití.

- Žák vlastními slovy vysvětlí význam projevů českého a německého vlastenectví zobrazených ve filmu.

První část – Reflexe samotného filmu (Varianta A)

Úkol č. 1: Na následující řádky vypiš otázky vztahující se k filmu, které bys chtěl/a zodpovědět.

Úkol č. 2: Ohodnoť film na škále 0–10. Své rozhodnutí zdůvodni.

První část – Reflexe samotného filmu (Varianta B)

Úkol č. 1: Na následující řádky vypiš otázky vztahující se k filmu, které bys chtěl/a zodpovědět.

Úkol č. 2: Na škále 0-10 ohodnoť film a zohledni přitom následující kritéria. K jednotlivým kritériím se stručně vyjádři. Své celkové hodnocení filmu odůvodni.

Děj filmu	
Herecké výkony	
Hudba	
Kamera	

Místo pro celkové hodnocení filmu	

Druhá část – Zjišťování historického kontextu

Úkol č. 1: Dohledej (např. v učebnici či na internetu) a vypiš do tabulky události, které měly vliv na česko-německé soužití od středověku až po konec druhé světové války.

Středověk (5.–15. stol.)	Novověk (16.–19. stol.)	Moderní dějiny (20.–21. stol.)

Třetí část – Práce s filmem (Varianta A)

Úkol č. 1: Jak film zobrazuje vztahy Čechů a Němců žijících v českém pohraničí před 1. světovou válkou?

Úkol č. 2: Do bublin vypiš projevy českého a německého vlastenectví, které jsou zobrazeny ve filmu.

Úkol č. 3: Jaké cíle mohli Češi/Němci tímto svým jednáním sledovat?

Češi	Němci

Úkol č. 4: Napiš, co sis z filmu zapamatoval/a o Emerichu Rathovi.

Úkol č. 5: Z jakého důvodu byl E. Rath po skončení druhé světové války zatčen?

Úkol č. 6: Proč myslíš, že komunistický režim nedovolil E. Rathovi vycestovat na olympiádu do Říma, kam byl pozván?

Úkol č. 7: Jaké způsoby kontroly občanů ze strany komunistického režimu film zobrazuje?

Třetí část – Práce s filmem (Varianta B)

Úkol č. 1: Jak film zobrazuje vztahy Čechů a Němců žijících v českém pohraničí před 1. světovou válkou?

Úkol č. 2: Vypiš do tabulky projevy českého a německého vlastenectví, které jsou zobrazeny ve filmu.

Projevy českého vlastenectví	Projevy německého vlastenectví

Úkol č. 3: Jaké cíle mohli Češi/Němci tímto svým jednáním sledovat?

Češi	Němci

Úkol č. 4: Napiš, co sis z filmu zapamatoval/a o Emerichu Rathovi.

Úkol č. 5: Z jakého důvodu byl E. Rath po skončení druhé světové války zatčen?

Úkol č. 6: Proč myslíš, že komunistický režim nedovolil E. Rathovi vycestovat na olympiádu do Říma, kam byl pozván?

Úkol č. 7: Jaké způsoby kontroly občanů ze strany komunistického režimu film zobrazuje?

Čtvrtá část – Poslední závod ve veřejném prostoru

Úkol č. 1.: Vrať se ke svým otázkám na začátku pracovního listu a vypiš zde ty, na které jsi dosud nenašel/nenašla odpověď.
Dle zadání učitele na ně najdi odpověď (v diskusi ve třídě / písemně).

Úkol č. 2: Vymysli (samostatně, nebo ve skupině) vlastní vzpomínkovou akci (sportovní, kulturní apod.), která by připomínala tragickou smrt Bohumila Hanče a Václava Vrbaty.

Úkol č. 3: Naplánuj (samostatně, nebo ve skupině) pro ostatní spolužáky (pomocí Google Maps nebo Mapy.cz) školní výlet, který bude kopírovat trasu závodu.

Úkol č. 4: Navrhni pomník (samostatně, nebo ve skupině), který by připomínal tragickou smrt Bohumila Hanče a Václava Vrbaty a zároveň připomněl snahu Emericha Ratha o záchranu Hanče.